

Handläggare
Sofia Regnell
Telefon: 08-508 09 021

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
2018-02-01

Stockholms stads strategi för det rörliga friluftslivet 2018-2022

Remiss från Kommunstyrelsen, Arbetsmarknads- och
idrottsroteln, dnr 146-1764/2017

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande

Christina Klang
stadsdelsdirektör

Therese Rosén
avdelningschef

Sammanfattning

På uppdrag av kommunfullmäktige har idrottsförvaltningen tagit fram en strategi för det rörliga friluftslivet i Stockholm för 2018-2022, som ska tydliggöra stadens mål och ambitioner med friluftsverksamheten. Strategin är ett underordnat komplement till stadens idrottspolitiska program.

Stockholms stads generella mål för det rörliga friluftslivet både organiserat och oorganiserat, som innefattar aktiviteter på land, i vatten, på snö och på is, är att fler Stockholmare ska bli fysiskt aktiva. Särskilt fokus ska läggas på att öka andelen utövare i de grupper som i dag är underrepresenterade i detta sammanhang, vilka är unga mellan 13-19 år, personer med funktionsnedsättning, personer med lägre socioekonomisk bakgrund än genomsnittet samt personer med utländsk bakgrund.

Förvaltningen ser positivt att en strategi för det rörliga friluftslivet tas fram som komplement till det Idrottspolitiska programmet. Förvaltningen anser dock att gruppen äldre bör läggas till de prioriterade målgrupper som särskilt ska stimuleras till att utöva ett rörligt friluftsliv, då denna grupp anses vara underrepresenterad i friluftsutövandet.

Bakgrund

På uppdrag av kommunfullmäktige har idrottsförvaltningen tagit fram en strategi för det rörliga friluftslivet i Stockholm för 2018-2022, som ska tydliggöra stadens mål och ambitioner med friluftsverksamheten och fungera som ett verktyg för alla de förvaltningar som arbetar med verksamheterna. Strategin är ett underordnat komplement till stadens idrottspolitiska program. Förslaget har godkänts av idrottsnämnden som har överlämnat ärendet till kommunstyrelsen som nu remitterat ärendet bland annat till Östermalms stadsdelsnämnd. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 9 februari 2018.

Ärendet

Stockholms stads generella mål för det rörliga friluftslivet, som innefattar aktiviteter på land, i vatten, på snö och på is, är att fler Stockholmare ska bli fysiskt aktiva. Det grundar sig i folkhälsoperspektivet. Det rörliga friluftslivet har ett egenvärde som rekreation och upplevelse och forskning visar också att vistelse i naturen ger förbättrad psykisk hälsa. Friluftslivet omfattar i detta sammanhang både det organiserade och oorganiserade samt i planlagda såväl som orörda miljöer.

Den aktuella strategin anger två huvudmål, att en större andel av Stockholmare ska utöva ett rörligt friluftsliv samt att förbättra förutsättningarna för invånarna att göra detta. Särskilt fokus ska läggas på att öka andelen utövare i de grupper som i dag är underrepresenterade i detta sammanhang, vilka är unga mellan 13-19 år, personer med funktionsnedsättning, personer med lägre socioekonomisk bakgrund än genomsnittet samt personer med utländsk bakgrund.

Att mäta friluftslivet är svårt, det skriver bland annat Naturvårdsverket om i sin forskningsrapport Friluftsliv i förändring. De uppskattningar som gjorts visar på ett oförändrat eller något minskat utövande, men skillnaderna mellan olika grupper är mycket stor.

Stockholms stad arbetar med friluftslivet utifrån de tio nationella målen som Naturvårdsverket har satt upp och som man omsatt till lokala målsättningar:

- *Tillgänglig natur för alla*, utifrån individens förutsättningar
- *Starkt engagemang och samverkan*, mellan staden, föreningar, företag och ideella organisationer
- *Allemansrätten*, en förutsättning för allt friluftsliv

- *Tillgång till natur för friluftsliv och Attraktiv tätortsnära natur*, bevarande av en sammanhängande grönbå struktur samt förbättra parker
- *Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling*, ett rikt och tillgängligt utbud för invånare och besökare, också vid och i vatten.
- *Skyddade områden som resurs för friluftslivet*, genom underhåll och skötsel av friluftsområden.
- *Ett rikt friluftsliv i skolan*, undervisning inom ramen för idrott och hälsa men också integrerat i andra ämnen. Utveckla Naturskolans verksamhet.
- *Friluftsliv för god hälsa*, God folkhälsa ger samhällsekonomiskt goda effekter. Här ingår också att minska skillnaderna mellan olika socioekonomiska grupper.
- *God kunskap om friluftslivet*, staden ska ha kunskap om friluftslivet.

Stockholm stads tre strategier som staden identifierat.

Information

Efterfrågan på *Stockholms idrotts- och friluftskarta* är stor. Idrottsförvaltningen ska varje år uppdatera kartan och uppgradera till digital plattform. Särskilda insatser ska göras för att sprida kartan till de prioriterade grupperna. Staden ska även arbeta med *digital information* genom att uppdatera Stockholm.se, appen Naturkartan, sociala medier med mera. Viktigt är att informera om tillgängligheten samt att locka och inspirera till friluftsliv. Digitala plattformar utgör primära informationskanaler om status på skidspår och plogade sjöisbanor.

Kampanjer ska användas för att inspirera till ett rörligt friluftsliv. *Tillgänglighetsanpassad information* ska finnas på de vanligaste språken samt lättläst svenska, bland annat i den kommande fritidsappen. Föreningar ska erbjudas möjlighet att informera om sin verksamhet på Fritidsnätet.

Skyltning ska användas enligt ett enhetligt program och idrottsförvaltningen ska vara behjälplig så att fastighetsägare kan köpa in korrekt skyltmaterial. Stadsdelsförvaltningarna ansvarar för skyltning och vägledning till lämpliga målpunkter, såsom strandbad och parker. För att utveckla ett lärande friluftsliv ska staden upprätta skyltar som informerar om den omgivande miljön och förmedlar kunskap om skogstyper, djurriket eller historiska platser.

Samverkan

Samverkan internt i staden

Staden saknar i dag organiserad samverkan mellan de förvaltningar som arbetar med friluftsförådrågor. Behov av detta har dock uttryckts av flera av dem, rörande samsyn, likställda arbetsätt samt tydligare gränsdragning mellan förvaltningarna. Staden ska ta initiativ till en intern samverkan mellan stadens förvaltningar gällande friluftslivsfrågor och berörda förvaltningar ska samverka aktivt. Staden ska själva eller i samverkan med föreningslivet ha öppna aktiviteter vid strandbaden under sommartid, till exempel simskola och livräddningskurser.

Idrottsförvaltningen ska vara rådgivande i fråga om strandbaden. Idrottsförvaltningen och Stadsdelsnämnderna ska underlätta aktiviteter i strandnära lägen, till exempel möjliggöra etablering av kajakklubbar och skridskoklubbar.

Feriearbeten ska riktas mot skötsel av friluftsanläggningar samt mot guidning och information om friluftsmöjligheter. Idrottsförvaltningen ska vara stödjande gällande tillgänglighet vid friluftsanläggningar och friluftsområden.

Samverkan med externa aktörer

Föreningslivet har en betydande roll för att engagera invånarna i friluftslivet. Förutom själva aktiviteten bidrar det sociala samvaro, demokratisk fostran och ökad kunskap. Föreningarnas aktiviteter bidrar också till synliggörande av aktiviteter genom evenemang och tävlingar.

Idrottsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna ska ta initiativ till dialog och samverkan med föreningar och organisationer för att förbättra möjligheterna till rörligt friluftsliv. Föreningsbidragen till stadens barn- och ungdomsföreningar kan användas som stöttning för att öka ungas aktiva friluftsliv.

Stadens verksamheter såsom fritidsgårdar, korttidsboenden och gruppboendestäder ska aktivt arbeta för att erbjuda möjligheter till ett aktivt friluftsliv. En beprövd och framgångsrik metod är att samverka mellan verksamheter och med friluftsahtörer.

Anläggningar

Årstidsanpassa anläggningar

Idrottsförvaltningen ska systematisera möjligheterna till att använda stadens friluftsanläggningar året om. Idrottsförvaltningen ska utreda möjligheten till att ploga sjöis i stadens västra delar.

Tillgänglighet

Tillgängligt friluftsliv ska erbjudas alla, oavsett funktionsnedsättning och ålder, inom rimligt avstånd från bostaden. Idrottsförvaltningen ska om möjligt tillgänglighetsanpassa ytterligare motionsspår och plogade sjöisbanor ska ha minst en tillgänglighetsanpassad påfart. Samtliga nyetablerade utegym ska ha helt eller delvis tillgänglighetsanpassad utrustning. Stadsdelsförvaltningarna ansvarar för att strandbaden är tillgängliga, attraktiva och inbjudande.

Motionsspår och skidspår

Motionsspår är något som står högt upp på önskelistan bland stadens invånare, oavsett ålder. Därför är detta en angelägen fråga. Idrottsförvaltningen bistår med råd och rekommendationer till respektive förvaltare för att uppnå en jämn kvalitet och ökad trygghet på stadens motionsspår. Stadsdelsförvaltningarna ska med stöd av idrottsförvaltningen utreda möjligheterna till att upprätta motionsspår i bebyggd miljö och öka tryggheten på gångvägar och trottoarer, till exempel genom skyltning. Idrottsförvaltningen ska utreda möjligheten att klassificera motionsspåren utifrån svårighetsgrad genom färgkodning. Staden ska utreda möjlighet till att utveckla stigcykling på stadens mark.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av Parkmiljöavdelningen Norra innerstaden, i samverkan med avdelningen för Förskola och parklek samt Socialtjänstavdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på att en strategi för det rörliga friluftslivet tas fram som komplement till det Idrottspolitiska programmet. En grundläggande förutsättning för friluftslivet är dock att vi värnar parker och grönområden i staden, och detta skulle kunna förtydligas i strategin.

De föreslagna aktiviteterna med simskola och livräddning är särskilt viktiga med tanke på att alla barn inte med självklarhet får möjlighet till simundervisning genom hemmet innan skolstart. Det är även viktigt att arbeta med att möjliggöra ett aktivt friluftsliv för alla barn, då möjlighet till att vistas i naturen i vissa fall blivit en

socioekonomisk fråga. Det är därför angeläget att förskolan har goda förutsättningar till friluftsliv så att alla barn tidigt får en relation till naturen.

Vad gäller tillgängliggörandet av naturupplevelser och idrott för funktionsnedsatta vill förvaltningen också framhålla att det inte bara handlar om att tillgängliggöra anläggningar utan även om hur personer med funktionshinder ska kunna få hjälp på plats. Det skulle därför behöva förtydligas hur detta ska kunna genomföras och finansieras. Förvaltningen anser dock att gruppen äldre bör läggas till de prioriterade målgrupper som särskilt ska stimuleras till att utöva ett rörligt friluftsliv, då denna grupp anses vara underrepresenterad i friluftsutövandet.

Inom Östermalms stadsdelsområde ansvarar stadsdelsförvaltningen utöver driften för parkerna och en del grönområden även för driften av strandbadet Brunnsviksbadet och utegym i Hjorthagen och på Lappkärrsberget. Under 2018 kommer ytterligare ett utegym anläggas i Humlegården. Detta gym kommer att ha tillgänglighetsanpassad utrustning. Förvaltningen ser dock gärna att idrottsförvaltningen förtydligar definitionen av tillgänglighetsanpassad utegymsutrustning, då det finns många olika funktionshinder och att användarna därför kan ha många olika behov vad gäller tillgänglighetsanpassning.

Stadsdelsförvaltningen ansvarar även för driften av ett motionsspår i Kaknäskogen och för fyra bollplaner i Tessinparken, Gustav Adolfs parken, Humlegården och i Ruddamsparken. Inom stadsdelsområdet finns även ett antal anläggningar som Kungliga Djurgårdsförvaltningen ansvarar för, exempelvis Ekhagsbadet.

Förvaltningen arbetar idag redan med att förbättra skyltning till och vägledning till lämpliga målpunkter i stadsdelsområdet, såsom till strandbad, parker och motionsspår. Förvaltningen använder sig då av det enhetliga program för skyltning som tagits fram för staden. Förvaltningen arbetar även kontinuerligt med att förbättra tillgänglighet till de parker och anläggningar som förvaltningen ansvarar för.

Bilagor

Remissen Stockholms stads strategi för det rörliga friluftslivet 2018-2022